

Streszczenie

Niniejsza dysertacja skupia się wokół zagadnienia organizacji proobronnych w systemie bezpieczeństwa narodowego. Celem, który przyjęła autorka jest wypełnienie luki badawczej dotyczącej roli wybranych organizacji proobronnych w systemie bezpieczeństwa narodowego oraz wskazanie potencjału tychże organizacji w procesie zapewniania bezpieczeństwa w drugiej dekadzie XXI wieku. Struktura rozprawy doktorskiej pt. *Organizacje proobronne w systemie bezpieczeństwa państwa* obejmuje następujące części: wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, bibliografię, spis rysunków, spis tabel, spis wykresów oraz aneks. W rozdziale pierwszym zaprezentowano metodologiczne podstawy badań, w tym: uzasadnienie potrzeby podjęcia badań, przedmiot i cel badań, problemy badawcze, hipotezy badawcze, metody badawcze, wstępną analizę literatury, zakres pracy, układ pracy i ograniczenia.

Główny problem badawczy niniejszej rozprawy sformułowano następująco: *Jakie są możliwości wykorzystania potencjału organizacji proobronnych w systemie bezpieczeństwa narodowego?*

Ponadto przyjęto następującą główną hipotezę badawczą: *Dotychczasowe formy współpracy z organizacjami proobronnymi nie wykorzystują w pełni ich potencjału w systemie bezpieczeństwa państwa i wymagają doskonalenia w zakresie sposobu efektywnego wykorzystania tego potencjału ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa. Wykorzystanie potencjału organizacji proobronnych jest jednym z determinantów doskonalenia systemu bezpieczeństwa i tym samym może pozytywnie oddziaływać na bezpieczeństwo państwa.*

W rozdziale drugim wyjaśniono pojęcia bezpieczeństwa i bezpieczeństwa narodowego oraz scharakteryzowano system bezpieczeństwa narodowego, uwzględniając charakterystykę podsystemów oraz stan prawny.

Rozdział trzeci, zatytułowany *Organizacje proobronne jako element systemu bezpieczeństwa narodowego*, zawiera przedstawienie definicji i typologii organizacji proobronnych, ujęcie historyczne i prezentację działalności organizacji proobronnych w innych krajach demokratycznych. Ponadto w tym rozdziale przeanalizowano dotychczasowe formy współpracy Ministerstwa Obrony Narodowej z organizacjami proobronnymi, jak również scharakteryzowano Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy oraz Obronę Cywilną.

W rozdziale czwartym scharakteryzowano cztery wybrane organizacje proobronne: Polski Związek Karate, Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Strzelecki „Strzelec” Organizację Społeczno-Wychowawczą oraz Legię Akademicką. Każda z organizacji zostały omówiona z uwzględnieniem pięciu punktów: podstawowych danych, rysu historycznego, struktury, podstaw prawnych i systemu szkolenia.

Zwieńczeniem dysertacji jest rozdział piąty, tj. *Organizacje proobronne jako element doskonalący system bezpieczeństwa narodowego*, w którym zaprezentowano wyniki badania ankietowego dotyczącego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu białostockiego i miasta Białystok. W tym rozdziale przedstawiono także pozytywne oraz negatywne aspekty udziału organizacji proobronnych w systemie bezpieczeństwa narodowego oraz sformułowano rekomendacje w zakresie wykorzystania potencjału omawianych podmiotów.

W zakończeniu zawarto wnioski końcowe, w których odniesiono się do postawionych problemów i hipotez badawczych.

Niniejsza dysertacja, oparta na szczegółowej analizie literatury przedmiotu, analizie materiału empirycznego i zastosowaniu wybranych metod badawczych, szeroko omawia zagadnienie organizacji proobronnych w systemie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

Summary

The following dissertation focuses on the issue of defence organizations within the system of national security. The aim of the author is to fill the research gap concerning the role of selected organisations in the system of national security, as well as point out the potential of these organisations in the process of ensuring security in the second decade of the 21st century.

The structure of the dissertation entitled *Defence Organizations Within the System of National Security* consists of the following parts: introduction, five chapters, conclusion, reference list, list of graphics, tables, charts, and annex. Chapter one presents methodological grounds of research including: the justification of the necessity to conduct the research, the subject matter and the goal, research issues, hypotheses, methods, preliminary analysis of the literature, the scope and structure of the work and limitations.

The main research issue of the following dissertation was formed as follows: *What are the applications of the potential of defence organisations within the system of national security?*

Furthermore, the following main research hypothesis was formed: *Existing forms of cooperation with defence organisations do not exploit the full potential in the system of national security and require perfecting in terms of effective application of their potential with a particular emphasis on threats to national security.* Chapter two explains terms such as security and national security, as well as characterizes the system of national security and discusses individual subsystems and the legal status.

Chapter three, entitled *Defence Organisations as an Element of National Security System*, presents definition and typology of defence organisations, historical framework, as well as an outline of defence organisations' activity in other democratic countries. Moreover, this chapter analyses existing forms of cooperation between the Ministry of National Defence and other defence organisations, as well as discusses Firefighting and Rescue System of Poland, and The National Civil Defence of Poland.

Chapter four characterizes four selected defence organisations: Polish Karate Federation, The Polish Scouting and Guiding Association, Riflemen's Association "Strzelec" Socio-Educational Organisation, and Academic Legion. Each of these organisations were discussed including the following five points: basic data, historical perspective, structure, legal basis, and training system.

The culmination of this dissertation is chapter five, that is *Defence Organisations as an element perfecting National Security*, which outlines the results of a poll concerning the sense of security among the residents of Bialystok County and the city of Bialystok. In addition, both positive and negative aspects of participation of defence organisations within the national security were presented in this chapter, as well as recommendations in terms of using the potential of aforementioned entities. The conclusion comprises of final inferences which refer to the issues and research hypotheses presented in this dissertation.

The following dissertation, based on a detailed analysis of the literature of the subject matter, analysis of the empirical evidence and the application of the chosen research methods, broadly examines the issue of defence organisations in the system of national security in the Republic of Poland.